

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/31/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120201463
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8120201463.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v spore žalobkyne: P. A., Z.. XX.XX.XXXX, B. O. XXX, XXX XX O., právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník proti žalovanému: Poštová banka, a.s., IČO: 31 340 890, so sídlom Dvořákovo nábřežie 4, 811 02 Bratislava, právne zastúpený: Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., IČO: 47232471, so sídlom Dvořákovo nábřežie 8A, 811 02 Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia 463,76 eura s prísl. a o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 25.05.2020, č. k. 9Csp/18/2020 -93, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výroku I. a Ia. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu 1. inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto cit.:

„I. Žalobu v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia z a m i e t a.

Ia) V tejto časti konania je žalobkyňa p o v i n á zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu 1. inštancie o výške týchto trov.

II. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa 16.11.2011 v časti 2. Zmluva o úvere, bod 2 v znení: „Právne vzťahy neupravené ZoÚ sa riadia Všeobecnými obchodnými podmienkami, Obchodnými podmienkami pre úver - dostupná pôžička, dostupná pôžička - šikovná rezerva, Sadzobníkom poplatkov, Oboznámením o RPMN, Oznámením o úrokových sadzbách a informáciami o poistení podľa zákona č. 186/2009 Z.z.. Klient svojím podpisom potvrdzuje, že bol s nimi oboznámený a súhlasí s nimi. Klient vyhlasuje, že sa pred uzatvorením ZoÚ oboznámil s podmienkami úveru uvedenými vo Formulári pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere dostupná pôžička (Formulár), ktorý je dostupný na Obchodnom mieste Banky.“

je pre svoju neprijateľnosť n e p l a t n á.

- v časti 2. Zmluva o úvere, bod 5., v znení: „Zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú z tejto ZoÚ, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad, budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou v článku 10., II. Časti Všeobecných obchodných podmienok.“

je pre svoju neprijateľnosť n e p l a t n á.

- uvedená v článku 5. Obchodných podmienok - Splácanie úveru, započítanie pohľadávok a zabezpečenie, bod 5.6, v znení: „Platby od Klienta sa voči pohľadávke Banky započítavajú bez ohľadu na to, na aké záväzky bola platba poukázaná, v nasledujúcom poradí: (1) na poplatky podľa Sadzobníka (2)

úrok z omeškania (3) úrok z úveru (4) splátka istiny úveru. V prípade viacerých pohľadávok Banky voči Klientovi sa platby Klienta započítavajú najskôr na pohľadávku skôr splatnú podľa uvedeného poradia.“

je pre svoju neprijateľnosť neplatná.

IIa) V tejto časti konania je žalovaný povinný zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu 1. inštancie o výške týchto trov.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. § 107 ods. 1 a 2, § 451, § 456 a § 457 Občianskeho zákonníka, čl. 2 ods. 2 a 3, § 298 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), § 53 ods. 1, 4 a 5 Občianskeho zákonníka.

3. Výrok o zamietnutí žaloby v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia odôvodnil tým, že vzťah medzi stranami sporu v sume prevyšujúcej poskytnutú sumu úveru, posudzoval ako vzťah z bezdôvodného obohatenia, pričom išlo o plnenie tejto sumy bez právneho dôvodu. Vzhľadom na vznesenú námietku premlčania, sa primárne zaoberal jej relevantnosťou. Vychádzal zo zistenia, že k uzavretiu zmluvy a poskytnutiu úveru vo výške 3.500 eur došlo dňa 16.11.2011, pričom týmto dňom mali zmluvné strany k dispozícii všetky skutkové okolnosti o tom, či zmluva má alebo nemá zákonom požadované náležitosti. To, či ich takto vyhodnotili alebo nie, je podľa názoru súdu prvej inštancie už otázkou právneho posúdenia, ktorá je pre plynutie premlčacej lehoty irelevantná. Poskytovaním plnení žalobkyňou do sumy 3.500 eur bol plnený jej zmluvný záväzok a nad túto sumu išlo o záväzok z bezdôvodného obohatenia. Záväzkový vzťah zanikol zaplatením poslednej splátky dňa 24.07.2012. Uviedol, že keďže žaloba bola na súde podaná dňa 30.01.2020, tak objektívna premlčacia lehota sa počíta najneskôr odo dňa 24.07.2012 a subjektívna premlčacia lehota tiež od tohto dňa. Na základe uvedeného dospel k záveru, že všetky platby žalobcov prevyšujúce sumu 3500 eura sú premlčané a to subjektívne najneskôr dňa 24.07.2014 a objektívne dňa 24.07.2015.

4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle zásady úspechu podľa § 255 ods. 1 a 262 ods. 1 CSP. Konštatoval, že strany sporu majú nárok na náhradu trov konania v jeho samostatných častiach, v ktorých uspeli. Súd nezistil na strane žalobkyne ani na strane žalovaného (a ani to neuvádzali) žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by nemali viesť k priznaniu nároku na náhradu trov v úspešnej časti a preto im tento nárok bol v plnom rozsahu priznaný.

5. Proti tomuto rozsudku vo výroku o zamietnutí žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia a proti závislému výroku Ia), o náhrade trov konania podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa. Nesúhlasila so záverom súdu prvej inštancie, ktorý dospel k záveru, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia je premlčaný tak v dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe, ako aj v trojročnej objektívnej premlčacej dobe. K názoru súdu prvej inštancie, ktorým v odôvodnení 4.5. napadnutého rozsudku zdôraznil v spotrebiteľských veciach potrebu aplikovať princíp „neznalosť zákona neospravedlňuje“, a k aplikácii zák. č. 1/1993 Z. z. a zák. č. 400/2015 Z. z., poukázala okrem vnútroštátnej judikatúry, ktorá tento názor súdu prvej inštancie väčšinou nezdiera, predovšetkým na únieové právo a na jeho výklad uskutočňovaný Súdny dvorom EÚ, podľa ktorého je tomu pri uplatňovaní predmetnej zásady a znalosti práva presne naopak, ako sa domnieva súd prvej inštancie. Judikatúra Súdneho dvora EÚ, vychádza pri výklade spotrebiteľského práva naopak dôsledne z predpokladu právnej nevedomosti a z neinformovanosti spotrebiteľa, ako je tomu napr. v rozsudkoch vo veciach C-377/14, odôvodnenie 64; C-497/13, odôvodnenie 42; C-473/00, odsek 5 odôvodnenia; C-618/10, odôvodnenie 39. Záver súdu prvej inštancie, teda záver o objektivizácii začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby, nie je dotknutý ani aktuálnym Nálezom Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 43/2020, ktorým bolo zrušené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/169/2017, z 10.01.2018 Ústavný súd jasne vyjadril, že začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby nemohol začať plynúť len podľa objektívneho hľadiska vzniku bezdôvodného obohatenia uskutočnením platby, bez zohľadnenia skutočnej vedomosti oprávneného o rozhodujúcich skutočnostiach, od ktorých začína plynúť subjektívna premlčacia doba, teda od získania vedomosti o tom, že išlo o platbu bez právneho dôvodu. Je toho názoru, že v čase, keď v zmysle § 107 ods. 2 OZ k bezdôvodnému obohateniu došlo, oprávnený vie že plnil, nakoľko ide o jeho vedomé konanie, ale nevie o tom, že plnil bez právneho dôvodu a preto začala plynúť len objektívna a nie aj subjektívna premlčacia doba, nakoľko ku začatiu plynutia subjektívnej premlčacej doby chýba oprávnenému vedomosť o podstatnej skutočnosti, potrebnej na začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby. Čo sa preto týka objektívnej desaťročnej premlčacej doby, tak konanie subjektu, ktorý

dlhodobu a opakovane poskytuje spotrebiteľské úvery, na základe vadných zmlúv, sa nedá hodnotiť inak, ako úmyselné konanie vedúce k bezdôvodnému obohacovaniu sa tým, že nedáva svoje zmluvy do súladu so spotrebiteľským právom. Doba, počas ktorej žalovaný poskytuje úvery a ich množstvo, vylučujú inú možnosť, ako tú, že žalovaný sa na úkor spotrebiteľov obohacuje úmyselne a nejde o náhodné jednorazové nedbanlivostné zlyhanie. Nemôžu byť preto žiadne rozumné pochybnosti o tom, že žalovaný sa na náš úkor obohatil úmyselne a preto na posúdenie premlčania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné aplikovať desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu. Poukázala na písomné pripomienky Komisie EÚ k návrhu na začatie prejudiciálneho konania podaného tunajším súdom vo veci Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-485/19, podľa ktorých článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle zásady efektivity vykladať v tom zmysle, že mu odporuje taká vnútroštátna úprava, v zmysle ktorej spotrebiteľ, ktorý uplatňuje svoj nárok na vrátenia bezdôvodného obohatenia vzniknutého plnením spotrebiteľa na základe nekalkej zmluvnej podmienky, má pre uplatnenie objektívnej premlčacej doby desať rokov od momentu, keď k bezdôvodnému obohacovaniu došlo povinnosť dokázať, že veriteľ úmyselne porušil práva spotrebiteľa. Z uvedených dôvodov navrhla rozsudok v napadnutých výrokoch zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý považoval rozsudok súdu prvej inštancie za správny po stránke právnej aj skutkovej, nakoľko jeho vydaniu predchádzalo dostatočné zistenie skutkového stavu a náležitá aplikácia relevantných právnych predpisov na predmetnú spotrebiteľskú vec. Žalovaný sa v plnom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvej inštancie a nenachádza žiadne pochybenia ani v rámci odôvodnenia napadnutého rozsudku. Podľa názoru žalovaného súd prvej inštancie správne vyhodnotil plynutie premlčacej doby a poukázal na relevantnú judikatúru súdov, hlavne rozhodnutia Najvyššieho súdu SR a Najvyššieho súdu ČR. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 25Co/84/2018 a rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/116/2019. Žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozhodol tak, že napadnutý rozsudok sa potvrdzuje.

7. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutom rozsahu, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

8. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať. So zreteľom na obsah odvolania žalobkyne bol v odvolacom konaní preskúmaný výrok napadnutého rozsudku, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania.

9. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

10. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

11. Podľa § 456 Občianskeho zákonníka, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

12. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohacovaniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

13. Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohacovanie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

14. Z obsahu spisu nateraz vyplýva, že strany sporu uzavreli dňa 16.11.2011 zmluvu o úvere dostupná pôžička č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobkyni poskytnutý úver vo výške 3.500 eur, ktorý sa zaviazala splatiť v 40-tich mesačných splátkach po 123,29 eura, t.j., teda celkovo mala zaplatiť sumu 4.783,32 eura. Žalobkyňa považuje poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov pre absenciu údajov podľa § 9 ods. 2 písm. f) a j) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a žaluje o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 463,76 eura ako rozdiel medzi jej platbami žalovanému vo výške 3.963,76 eura a sumou poskytnutej istiny úveru 3.500 eur.

15. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý dospel k záveru vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalovaným, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému (dodávateľovi) vo výške 463,76 eura je premlčaný tak v trojročnej objektívnej premlčacej lehote, ako aj v rámci dvojročnej subjektívnej premlčacej lehote.

16. Občiansky zákonník v ust. § 107 upravuje premlčaciu dobu pre vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom rozlišuje medzi subjektívnou (§ 107 ods. 1) a objektívnou premlčacou dobou (§ 107 ods. 2). Začiatky ich plynutia sú upravené odlišne.

17. Z napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že ten dospel k záveru, že žalobkyňa sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia žalovaného dozvedela v čase preplatenia úveru a neakceptoval názor o plynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehote až od času, kedy sa žalobkyňa mala dozvedieť o bezdôvodnom obohatení žalovaného od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS.

18. Javí sa, že v danej právnej veci bezdôvodné obohatenie vzniklo v dôsledku bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Doposiaľ nebola prekonaná judikatúra súdneho dvora Európskej únie o existencii nezanedbateľného nebezpečenstva, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na neprijateľnosť zmluvnej podmienky v čase jej uzatvárania (porov. spojené prípady C-240 až 244/98). Tým sa ale zákonite natíska otázka, že ak takéto obavy existujú v čase vzniku zmluvy, o čo menšie obavy existujú v čase, keď spotrebiteľ vykonáva reálne plnenie z takejto zmluvnej podmienky.

19. Odvolací súd je toho názoru, že skutkovými okolnosťami, ktoré sú právne významné z pohľadu premlčania nárokov uplatňovaných žalobkyňou v tomto konaní, je hypotetická absencia vyššie uvedených obligatórnych náležitostí v úverovej zmluve, pričom aj pri rešpektovaní zásady, že neznalosť zákona neospravedlňuje, nie je možné spravodlivo žiadať od priemernej spotrebiteľky akou je nepochybne žalobkyňa, aby pri podpise zmluvy, respektíve (v zmysle vyššie uvedeného) pri následných splátkach dojednaného úveru, mala skutočne skutkové vedomosti tohto charakteru.

20. Je úplne logické sa domnievať, že spotrebiteľia by asi sotva platili, ak by mali vedomosť, že platiť nemajú. Nie sú však chránení neobmedzenú dobu, ale len kým im neuplynú objektívna premlčacia doba, ktorá začína plynúť bez ohľadu na to, či sa dozvedeli o bezdôvodnom obohatení a o tom, kto sa na ich úkor obohatil.

21. Odvolací súd preto zásadne nemôže súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že už v čase, kedy došlo k plneniu nad rámec poskytnutej čiastky, žalobkyni začala plynúť premlčacia doba.

22. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky, ktorý v náleze II. ÚS/2460/17 z 19.03.2018 zdôraznil subjektívny moment vedomostí oprávnenej osoby o rozhodných skutkových okolnostiach týkajúcich sa bezdôvodného obohatenia, pričom ustálil, že až momentom ukončenia súdneho konania týkajúceho sa spornej výpovede zo zmluvy, získala sťažovateľka (žalobkyňa v konaní pred všeobecným súdom) skutočnú vedomosť subjektívneho charakteru o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, a to aj za situácie, že samotná sťažovateľka túto zmluvu vypovedala. Spornosť tejto výpovede zo zmluvy o poskytovaní elektronických služieb a okolnosť, že táto spornosť bola riešená v inom konaní na všeobecnom súde, bola pre Ústavný súd Českej republiky dostatočným dôvodom pre „posunutie“ začiatku plynutia premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia až do momentu skončenia tohto súdneho konania pred všeobecným súdom. Ústavný súd teda neakceptoval závery všeobecných súdov o tom, že o rozhodujúcich skutkových okolnostiach mala sťažovateľka (žalobkyňa) vedomosť už pred týmto súdnym konaním o neplatnosť výpovede zo zmluvy

o poskytovaní elektronických služieb, pretože sama túto zmluvu vypovedala. Spornosť tejto okolnosti vnímal aj Ústavný súd Českej republiky v kontexte bezpečnej subjektívnej vedomosti sťažovateľky (žalobkyne) o všetkých rozhodujúcich okolnostiach právne významných pre bezdôvodné obohatenie.

23. Ďalej odvolací súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 430/2018 z 05.12.2018, v ktorom ústavný súd nepochybne podporil úvahy odvolacieho súdu o tom, že žalobkyňa (vo veci 22Co/53/2017 Krajského súdu v Prešove, ktorého rozhodnutie bolo predmetom ústavnej sťažnosti vo vyššie uvedenom konaní Ústavného súdu Slovenskej republiky) sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela od Združenia na ochranu spotrebiteľa HOOS, ktoré túto skutočnosť písomne potvrdilo dňa 08.08.2016.

24. V zmysle vyššie uvedeného odvolací súd v tejto inej veci (22Co/53/2017 Krajského súdu v Prešove) uvažoval so začiatkom plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia od momentu konzultácie a poučenia daného žalobkyni v danej veci združením na ochranu spotrebiteľa, a takéto úvahy odvolacieho súdu považoval za ústavne konformné aj ústavný súd, keďže sťažnosť podaná žalovanou v tejto veci odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

25. Odvolací súd preto zástava názor, že subjektívna premlčacia doba začína plynúť od okamihu, kedy oprávnený zistí skutkové okolnosti, z ktorých možno vyvodiť vznik bezdôvodného obohatenia na strane zodpovedného subjektu a orientačne aj jeho rozsah tak, aby bolo možné približne určiť výšku náhrady v peniazoch. Vyžaduje sa pritom skutočná, nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bolo získané bezdôvodné obohatenie a kto ho získal. Nie je podstatná a rozhodujúca okolnosť, kedy sa oprávnený subjekt pri náležitej starostlivosti musel alebo mohol dozvedieť, že na jeho úkor došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia, ale to, kedy sa o tejto okolnosti skutočne dozvedel. Rozhodujúci je teda subjektívny moment, kedy sa oprávnený dozvie o okolnostiach, ktoré sú rozhodujúce pre uplatnenie tohto práva. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa neviaže na čas, od kedy sa žalobkyňa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo, ale na okamih, kedy sa žalobkyňa skutočne dozvedela že na jej úkor sa žalovaný bezdôvodne obohatil, teda vtedy, kedy mala žalobkyňa k dispozícii údaje, ktoré jej umožňovali podať žalobu na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, teda keď sa dozvedela, že právny dôvod na plnenie úrokov a poplatkov z jednotlivých zmlúv nebol od začiatku daný.

26. Za týchto okolností treba prisvedčiť názoru odvolateľky v predmetnej veci, že začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia by mal byť v súlade s vyššie uvedenou judikatúrou posunutý na moment, kedy sa žalobkyňa skutočne dozvedela o vzniku bezdôvodného obohatenia, čo v prejednávanej veci možno posunúť na moment, kedy získala potrebné informácie od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS.

27. Vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe odvolací súd poukazuje na to, že Občiansky zákonník tak v § 107 ods. 2 rozlišuje dve rôzne dĺžky lehôt vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe, pričom to, ktorá z nich bude aplikovaná na ten-ktorý prípad bude závisieť od toho, akým spôsobom bolo získané bezdôvodné obohatenie. Občiansky zákonník síce v uvedenom ustanovení hovorí o bezdôvodnom obohatení získanom úmyselne, avšak v uvedenom a ani v inom ďalšom ustanovení nevymedzuje podstatu úmyselného konania. Z uvedeného dôvodu preto treba z hľadiska právnej teórie vychádzať z právnej úpravy úmyselného zavinenia podľa definície úmyselného zavinenia upravenom v Trestnom zákone. O priamy úmysel tak ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil, vedel, že svojím konaním získa bezdôvodné obohatenie a súčasne ho aj získať chcel. O nepriamy úmysel ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného obohatil, vedel, že svojím konaním obohatenie, ktoré mu nepatrí, môže získať a s týmto následkom bol pre prípad, že nastane, uzrozumený. Pre oba prípady je rozhodujúcim znakom úmyslu predchádzajúca vedomosť subjektu, ktorý sa neoprávnene obohatil o tom, že svojím konaním získava alebo môže získať hodnoty vyjadriteľné v peniazoch, ktoré mu nepatria.

28. Ďalej vo vzťahu k aplikovaniu 10-ročnej alebo 3-ročnej objektívnej premlčacej doby odvolací súd poukazuje na bod 42. v spojení so záverom Písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-485/19 zo dňa 07.10.2019, kde Európska komisia uviedla, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle zásady efektivity vykladať tak, že mu odporuje taká vnútroštátna úprava, v zmysle ktorej spotrebiteľ, ktorý uplatňuje svoj nárok na vrátenie plnenia bezdôvodného obohatenia vzniknutého na základe plnenia spotrebiteľa

z nekalej zmluvnej podmienky má pre uplatnenie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby povinnosť dokázať, že veriteľ úmyselne porušil práva spotrebiteľa.

29. Na tomto mieste odvolací súd poukazuje aj na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-449/13, CA Consumer Finance SA proti Ingrid Bakkausovej a spol., v ktorom sa okrem iného uvádza, cit.: „...Ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že: jednak bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48 zaťažuje spotrebiteľa, ...“

30. Vo vzťahu k uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 1Cdo/238/2017 zo dňa 18.10.2018 odvolací súd konštatuje, že s týmto sa aj vzhľadom na vyššie uvedené argumenty nemôže stotožniť. Podľa názoru odvolacieho súdu je nemysliteľné, aby dôkazné bremeno ohľadne preukázania úmyslu dodávateľa bezdôvodne sa obohatiť zaťažovalo spotrebiteľa. V tomto smere je preto potrebné konštatovať, že prejednávanej veci sa žiadalo vykonať dokazovanie, najmä v rovine zistenia všetkých rozhodných okolností, ku ktorým došlo pri uzavretí predmetnej zmluvy.

31. Žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov, obzvlášť pokiaľ ide uvádzanie obligatórnych náležitostí podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. v zmluve o spotrebiteľskom úvere. V zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 1/1993 Zb. o Zbierke zákonov platnom a účinnom do 31.12.2015, o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná (od 01.01.2016 túto problematiku upravuje § 15 zákona č. 400/2015 Z.z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky).

32. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie s výnimkou výrokov II. a IIa. s použitím ustanovenia § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a podľa ustanovenia § 391 ods. 1 CSP vec mu v zrušenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie.

33. Úlohou súdu prvej inštancie tak bude znova vo veci konať v intenciách naznačených odvolacím súdom - opätovne posúdiť podanie žaloby vo vzťahu k plynutiu subjektívnej a objektívnej premlčacej doby, preskúmať uzatvorenú spotrebiteľskú zmluvu, či táto spĺňa zákonmi predpísané náležitosti a v dôsledku uvedeného opätovne posúdiť, či na strane žalovaného došlo alebo nedošlo k bezdôvodnému obohateniu, prípadne rozhodnúť o výške bezdôvodného obohatenia, ktoré je povinný vrátiť. Umožniť žalobkyni navrhnúť dokazovanie na preukázanie priameho, či nepriameho úmyslu žalovaného sa na jej úkor obohatiť. Ak by žalobkyňa zostala pasívna, nič nebráni súdu prvej inštancie, aby v tomto smere vykonal dokazovanie sám v zmysle § 295 CSP. Následne vo veci znova rozhodne, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 CSP aj náležite odôvodní.

38. Súd prvej inštancie rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 CSP).

39. Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu v pomere hlasov 2:1.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).